

Postanowienie z dnia 22 czerwca 2001 r., V CZ 91/01

Od postanowienia sądu drugiej instancji oddalającego apelację od wpisu ostrzeżenia, przewidzianego w art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz.U. Nr 19, poz. 147 ze zm.), kasacja nie przysługuje.

Sędzia SN Lech Walentynowicz (przewodniczący), Sędzia SN Gerard Bieniek, Sędzia SN Barbara Myszka (sprawozdawca)

Sąd Najwyższy w sprawie z urzędu z udziałem Zofii L. o wpis ostrzeżenia, po rozpoznaniu w Izbie Cywilnej na posiedzeniu niejawnym w dniu 22 czerwca 2001 r. zażalenia uczestniczki postępowania na postanowienie Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 5 marca 2001 r. oddalił zażalenie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 5 marca 2001 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu odrzucił kasację uczestniczki postępowania Zofii L. od postanowienia tego Sądu z dnia 15 grudnia 2000 r. oddalającego apelację wymienionej uczestniczki od wpisu w dziale III księgi wieczystej nr (...) ostrzeżenia o niezgodności stanu prawnego nieruchomości ujawnionego w tej księdze z rzeczywistym stanem prawnym, dokonanego przez Sąd Rejonowy w Oławie z urzędu, w trybie art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz.U. Nr 19, poz. 147 ze zm. – dalej "u.k.w.h."). Sąd Okręgowy stwierdził, że postanowienie sądu drugiej instancji dotyczące orzeczenia sądu wieczystoksięgowego, podjętego w ramach instytucji ostrzeżenia, przewidzianej w art. 57 ust. 1 powołanej ustawy z dnia 6 lipca 1982 r., nie podlega zaskarżeniu w drodze kasacji. Z tej przyczyny wniesiona kasacja ulega, zdaniem Sądu Okręgowego, odrzuceniu jako niedopuszczalna (art. 393⁵ k.p.c.). Sąd Okręgowy stwierdził ponadto, że wniesiona kasacja nie zawiera przedstawienia okoliczności uzasadniających jej rozpoznanie (art. 393³ § 1 pkt 3

k.p.c.), uznał jednak, że ze względu na niedopuszczalność kasacji kwestia ta pozostaje bez znaczenia dla rozstrzygnięcia.

W zażaleniu na postanowienie odrzucające kasację uczestniczka zarzuciła, że wpis ostrzeżenia, przewidzianego w art. 57 ust. 1 u.k.w.h., jest orzeczeniem kończącym postępowanie w sprawie, wobec czego od postanowienia sądu drugiej instancji dotyczącego takiego wpisu przysługuje kasacja. Żaląca podniosła też, że – wbrew odmiennej ocenie Sądu Okręgowego – w złożonej kasacji przedstawiła okoliczności uzasadniające jej rozpoznanie. W oparciu o przytoczone zarzuty wносиła o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Ustawa z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece nie reguluje samodzielnie problematyki dopuszczalności kasacji od wydawanych na jej podstawie orzeczeń, lecz w art. 37 odsyła do rozwiązań przyjętych w przepisach kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym. Poczynając od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 24 maja 2000 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz ustawy o komornikach sądowych i egzekucji (Dz.U. Nr 48, poz. 554), tj. od dnia 1 lipca 2000 r., kwestię dopuszczalności kasacji w postępowaniu nieprocesowym określa art. 519¹ k.p.c. Według § 1 tego artykułu, od wydanego przez sąd drugiej instancji postanowienia co do istoty sprawy oraz od postanowienia w przedmiocie odrzucenia wniosku i umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie – w sprawach z zakresu prawa osobowego, rzeczowego i spadkowego – przysługuje kasacja do Sądu Najwyższego, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Nie ulega wątpliwości, że sprawy o wpis w księdze wieczystej są sprawami z zakresu prawa rzeczowego w rozumieniu art. 519¹ § 1 k.p.c. Brakuje przy tym przepisu szczególnego, normującego kwestię dopuszczalności kasacji w sprawach o wpis w księdze wieczystej w sposób odbiegający od reguły ogólnej wyrażonej w art. 519¹ § 1 k.p.c. W tym stanie rzeczy rozważenia wymaga jedynie zagadnienie, czy postanowienie sądu drugiej instancji oddalające apelację od wpisu ostrzeżenia, przewidzianego w art. 57 ust. 1 u.k.w.h., jest postanowieniem co do istoty, kończącym postępowanie w sprawie.

Zgodnie z dotychczasową wykładnią Sądu Najwyższego kończą postępowanie te postanowienia, które kładą kres określonym czynnościom w zakresie uprawnień

podmiotowych związanych z ustrojem ksiąg wieczystych. Nie odpowiadają natomiast tym wymaganiom postanowienia, które nie spełniają cech definitywności, jak np. dotyczące wpisu ostrzeżenia o toczącym się procesie na podstawie postanowienia sądu o zabezpieczeniu powództwa (art. 755 k.p.c.), usunięcia przeszkody do dokonania wpisu (art. 48 ust. 2 u.k.w.h.), ujawnienia roszczenia o przeniesienie własności nieruchomości (art. 16 ust. 1 i 2 pkt 2 u.k.w.h.) czy wpisu ostrzeżenia na podstawie art. 10 ust. 2 u.k.w.h. (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 stycznia 1997 r., III CZ 1/97, OSNC 1997, nr 4, poz. 37 i OSNC 1997, nr 6-7, s.136 – sprost., z dnia 7 stycznia 1997 r., I CKN 31/96, OSNC 1997, nr 5, poz. 55, z dnia 4 lutego 1997 r., III CKN 41/96, OSNC 1997, nr 5, poz. 67, z dnia 29 października 1998 r., I CZ 124/98, OSNC 1999, nr 4, poz. 81, z dnia 27 października 1998 r., III CKN 8/98, OSNC 1999, nr 3, poz. 65, z dnia 17 czerwca 1999 r., I CKN 53/98, OSNC 1999, nr 12, poz. 218). Przytaczając argumenty przemawiające za taką kwalifikacją wymienionych postanowień, Sąd Najwyższy podkreślał, że prowadzą one jedynie do rozstrzygnięcia określonej kwestii wypadkowej wiążącej się z postępowaniem wieczystoksięgowym, bez zmiany ujawnionych w księdze wieczystej praw podmiotowych. Odnośnie do postanowień dotyczących wpisu ostrzeżenia, przewidzianego w art. 10 ust. 2 u.k.w.h., Sąd Najwyższy zwracał uwagę, że istotą ostrzeżenia nie jest rozstrzygnięcie o prawidłowości prawa wpisanego w księdze wieczystej. Ostrzeżenie nie uchyla mocy prawnej kwestionowanego wpisu, nie niweczy domniemania z art. 3 u.k.w.h., a jedynie wyłącza rękojmię wiary publicznej ksiąg wieczystych (art. 8 u.k.w.h.), pełniąc funkcję zabezpieczającą.

Podobnie ma się rzecz, gdy chodzi o skutki wpisu ostrzeżenia na podstawie art. 57 ust. 1 u.k.w.h. Wpis taki również nie prowadzi do zmiany ujawnionych w księdze wieczystej praw podmiotowych i stanowi jedynie rozstrzygnięcie określonej kwestii wypadkowej. Trafnie zatem Sąd Okręgowy uznał, że postanowienie sądu drugiej instancji oddalające apelację od wpisu omawianego ostrzeżenia nie jest postanowieniem kończącym postępowanie w sprawie w rozumieniu art. 519¹ § 1 k.p.c. Oznacza to, że od postanowienia, o którym mowa, nie przysługuje kasacja do Sądu Najwyższego. (...)

Z powyższych względów Sąd Najwyższy oddalił zażalenie uczestniczki jako bezzasadne (art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2, art. 393¹⁸ § 3 i art. 13 § 2 k.p.c.).

